

„INGEN KENDER ‘DET RIGTIGE SPROG’, VI TALER ALLESAMMEN KONSTANT OM DET“

Sprogarbejde og social retfærdighed på UC Berkeley

LÆRKE CECILIE ANBERT

„Efter min ydmyge mening – ingen kender ‘det rigtige sprog’, vi taler allesammen konstant om det.“¹ 24-årige Katie læner sig tilbage i stolen under min samtale med hende og hendes to medstuderende Hanna og Pilar en eftermiddag i december 2021.² På grund af covid-pandemien foregår dagens interview ligesom mange andre af de studerendes aktiviteter over Zoom. På Katies hvide T-shirt står med sort skrift: *Arrest the cops that killed Breonna Taylor* med henvisning til den 26-årige Sorte³ kvinde Breonna Taylor, der blev skudt og dræbt i sit hjem i Kentucky af tre politibetjente i marts 2020. Få måneder senere medførte politidrabet på George Floyd i Minnesota fornyede Black Lives Matter-protester mod racisme og undertrykkelse over hele USA (Boudreau, MacKenzie & Simmons 2022). Katie, Hanna og Pilar er del af en lille aktivistisk studentergruppe på University of California, Berkeley, der fokuserer på at øge social retfærdighed. De ønsker at skabe rum for udveksling af erfaringer med racisme, sexismen og ableisme på universitetet samt at skabe dialog med universitetsledelsen om at begrænse alle former for diskrimination. I tiden omkring vores samtale er gruppen ved at arrangere en workshop om såkaldt „mennesker-først-sprog“ (*people-first language*) – en sproglig praksis udviklet af en række handicaporganisationer i USA med henblik på at modvirke diskrimination og negative stereotyper (Wehmeyer, Bersani & Gagne 2000). For eksempel anbefaler tilhængere af *people-first language* betegnelsen en „person, der lever med handicap“ frem for „handikappet“⁴ for at tydeliggøre, at mennesker er mere end kategorier, eller „slavegjort“ i stedet for „slave“ for at fremhæve, at mennesker ikke *er* slaver, men kan *gøres* til slaver.

People-first language anvendes i dag mange steder i USA og er forankret i en forståelse af sprog som medskabende af virkeligheden, det vil sige som et middel til at forandre eller opretholde eksisterende strukturer. For Katie, Hanna og Pilar og mange af deres medstuderende er det netop dette forandringspotentiale,

der gør det vigtigt for dem at arbejde systematisk med sprog i deres politiske aktivisme. Pilar, der sidder med sin fem måneder gamle baby foran en virtuel baggrund af universitetets karakteristiske klokketårn Campanile, fortæller:

Vi lærer hele tiden nye ting. Der er sprogbug, vi før har benyttet, og nu lærer vi fra forskellige grupper og fællesskaber [*communities*], hvoraf mange ikke har kunnet komme til orde tidligere [*not been able to sit at the table*], at *hey* nej, den her [*sprogbug*] er superstødende for os!

Med afsæt i fem måneders fysisk feltarbejde på UC Berkeley og sporadisk online feltarbejde fra 2020 til 2022 udforsker jeg i denne artikel, hvordan grupper af aktivistiske studerende på Berkeley bruger det, jeg kalder sprogarbejde, som et værktøj til at skabe øget social retfærdighed.⁵ Et arbejde, der involverer de studerendes konstante forhandlinger om det mest korrekte sprog, især i forhold til egen sprogbug i hverdagen på og uden for campus. Jeg definerer bredt de studerende, der arbejdede for social retfærdighed, som aktivistiske, om end deres aktiviteter sjældent var kendetegnet af store offentlige aktioner. Oftest bestod deres aktivisme af individuelle og kollektive hverdagslige handlinger, der udfordrede eksisterende magtdynamikker (Martin, Hansen & Fontaine 2007:79), samt af „spredt modstand“ (Lilja & Vinthagen 2018:212), heriblandt subtile såvel som højlydte handlinger for at forsøge at skabe forandring.⁶

UC Berkeley er et af USA's førende offentlige universiteter beliggende uden for San Francisco i Californien, og her er flere studerende i disse år optaget af social retfærdighed og af at undgå at krænke marginaliserede grupper ligesom mange andre studerende i og uden for USA (Nielsen 2023:193). Dette fokus er blevet mødt med hård kritik fra flere fronter, der klandrer de studerende for at være overfølsomme „snowflakes“ (McQuade 2019), ofte kaldet „krænkelssparrate“ på dansk (se også Thorup 2022). Kritikere argumenterer for, at de studerende er selvoptagede, moraliserende og kontrollerende (Cambell & Manning 2018; Lukianoff & Haidt 2018), og at de i deres søgen efter det politisk korrekte sprog i praksis indskrænker ytringsfriheden. En kritik, der også jævnlige bliver rejst mod UC Berkeley-studerende (Bhattacharjee 2017).

Mens den offentlige diskussion om ytringsfrihed på universiteter ofte er polariseret i en sådan grad, at det kun bliver muligt at indtage to positioner, for eller imod ytringsfrihed, insisterer jeg her på at udfolde, hvordan de studerendes sprogarbejde kan forstås som et forsøg på at udvikle en mere ydmyg og foranderlig tilgang til sproglige ytringer. Mens aktivistiske studerende promoverer *people-first language* og opfordrer hinanden til at påtale diskriminerende sprogbug, påberåber de sig samtidig nødvendigheden af at forblive åbne og nysgerrige over for nye sproglige kategorier, perspektiver og praksisser. Dette

bliver særligt synligt i Katies indledende udsagn om, at „ingen kender ‘det rigtige sprog’“. På den ene side stræber hun og andre aktivistiske studerende mod et „rigtigt sprog“ – et sprogbrug uden diskriminerende betegnelser. På den anden side forbliver dette „rigtige sprog“ uopnåeligt, fordi det vedvarende forhandles, og ingen derfor kender det til fulde. Ved at trække på antropologiske perspektiver på hverdagsetik (Lambek 2010, 2015, 2021) argumenterer jeg for, at de aktivistiske studerendes sprogarbejde både består af et etisk refleksivt arbejde på selvet og en strækken sig ud mod andre gennem en kultivering af en ydmyg og lydhør indstilling, der indebærer at acceptere egne og andres fejlbarlighed, såfremt ens intentioner og tilgang til sprogbrug er i overensstemmelse med et mål om mere social retfærdighed.

At ytre sig i et polariseret USA: sproget som kampplads

UC Berkeley er beundret og berygtet i store dele af USA som et prestigefyldt universitet med høje faglige krav og en stærk studenteraktivistisk arv fra 1960'erne og 70'erne, hvor de studerende kæmpede for retten til „fri tale“ (Freeman 2003; Rosenfeld 2013). Fortællingen om denne bevægelse fra 1960'erne, den såkaldte *Free Speech Movement* (FSM), er allestedsnærværende både på universitetets hjemmeside og på bannere og fotografier opstillet overalt på campus og knyttes i dag til ideer om magtkritik og institutionelt demokrati (Cohen & Zelnik 2002). I en tid kendetegnet af tvungne loyalitetseder for fakultetsmedlemmer med det formål at stoppe kommunistisk aktivitet og forbud mod politisk organisering, rekruttering og fundraising på campus opstod FSM som en indflydelsesrig protestbevægelse, der kæmpede for en udvidelse af friheden til at ytre sig på campus, både akademisk og politisk (ibid.). FSM udsprang i kølvandet på 1950'ernes borgerrettighedsbevægelser og sideløbende med protester mod USA's involvering i Vietnamkrigen. Bevægelsen har givet UC Berkeley ry for at være progressivt, og mange af de nuværende aktivistiske studerende har valgt universitetet på grund af dette omdømme.

Ytringsfrihed er således en tungtvejende del af UC Berkeleys historiske arv. I de senere år er begrebet ytringsfrihed imidlertid blevet så politiseret i USA og på UC Berkeley, at mange debattører enten helt undgår at anvende det eller definerer det meget præcist. På amerikanske uddannelsesinstitutioner i dag udmønter debatter om politisk korrekthed og ytringsfrihed sig oftest i forhold til, hvorvidt man kan sikre friheden til at ytre sig (Chemerinsky & Gillman 2017), samtidig med at man arbejder for at skabe et rummeligt og inkluderende læringsmiljø (Ben-Porath 2017; Fricker 2007). Nogle tilskynder et liberalt ideal om en åben ureguleret debat og ser dette som centralt for at fremme kritiske og demokrati-

ske samtaler. Andre argumenterer for, at muligheden for en sådan samtale kun opnås ved at sikre marginaliserede grupper retten til at ytre sig, blandt andet ved at undgå diskriminerende adfærd og sprogbrug, inklusive hadtale, der på krænkende vis nedgør eller ydmyger visse menneskegrupper. Alt dette finder sted på et bagtæppe af en tiltagende politisk indblanding i amerikanske universiteters og læreanstalters virke (Conway 2022). For eksempel bliver stadig flere bøger og fag defineret som politisk undergravende eller „uamerikanske“ og forbudt som del af pensum i flere delstater (Friedman et al. 2021), og der er udstedt politiske forbud imod diversitetstræning i statsstøttede institutioner (Morgan 2022).

UC Berkeley har på trods af arven fra FSM flere gange været i mediers og politikeres søgelys for at indskrænke ytringsfriheden og den akademiske frihed. I 2015 gengav flere konservative amerikanske kommentatorer historien om, at University of California, som UC Berkeley er en del af, udbød en række seminarer med det formål at opfordre fakultetsmedlemmer til at undgå at bruge potentielt nedsættende ord og begreber (Gillespie 2015; Hedtke 2015). Kommentatorerne beklagede, at UC Berkeley, arnestedet for The Free Speech Movement, nu måtte lide under „politisk korrektheds-politiet (PC police)“ (Soave 2015). At universitetet opfordrer til at undgå særlige vendinger, tydeliggør, at UC Berkeley som institution ligesom de aktivistiske studerende forstår formuleringer og begreber som politiske og derfor opfordrer til reflektivt og bevidst sprogbrug. Det er også tydeligt, at samtaler om sprogbrugs politiske karakter i sig selv kan bruges politisk, idet campusdebatter ofte løftes ud i en national polariseret debat. Sproget – og samtaler om sproget – bliver dermed en polariseret kampplads, hvor det ofte er umuligt ikke at vælge side eller at blive positioneret på den ene eller anden fløj. I denne artikel forsøger jeg alligevel at nuancere debatten ved at synliggøre det forandringspotentialer, de aktivistiske studerende ser i sproget og i sprogarbejdet.

Studenteraktivisme på UC Berkeley: metodiske og etiske refleksioner

Modsat danske universiteter har UC Berkeley ikke tradition for formaliseret studenterdeltagelse i form af studie- og uddannelsesnævne på de lokale institutter. I stedet er der en relativt magtfuld central studenterorganisation, der repræsenterer alle uddannelser (ASUC 2023). Hvis studerende søger indflydelse på deres specifikke uddannelse eller afdeling, må de ofte selv organisere sig og rette henvendelse til den lokale ledelse eller underviser. Det er sådanne formelle og uformelle grupperinger, jeg har udført deltagerobservation blandt, og hvis medlemmer jeg har udført interviews med. De studerende, der deltog i feltarbejdet, var i alderen 18-35 år, dog var langt de fleste i starten af 20'erne, og de

var alle interesserede i at opnå større social retfærdighed på UC Berkeley. Oftest bestod de studerendes aktiviteter i at arrangere studenterdrevne kurser, udbyde workshops, afholde dialogmøder med ledelsen eller mødes for at dele erfaringer og give hinanden støtte. Det er nogle af disse specifikke aktivistiske studerende, jeg beskriver her, og der er uden tvivl forskellige holdninger til sprogbrug og sprogforhandlinger blandt andre UC Berkeley-studerende, som jeg ikke kender til eller behandler her.

De aktivistiske studentergrupper, som jeg udførte mit arbejde iblandt, var tilknyttet forskellige uddannelser, primært inden for humaniora og samfundsfag, og de kendte ikke nødvendigvis til andre grupperes aktivistiske arbejde på campus. De beskrev sig selv som havende forskellige etniciteter, racialiseringer, religioner, seksuelle orienteringer, kønsidentiteter, samfundsklasser og migrationsstatusser.⁷ I artiklen beskriver jeg de studerende ud fra de sociale kategorier, som de selv tillagde betydning. Nogle fremhævede nationalitet som vigtigere end etnisk tilhørsforhold, mens andre så kønsidentitet som en vigtig markør. Fælles for dem alle var en refleksiv tilgang til egne privilegier og en intersektionel forståelse af identitet i tråd med Kimberle Crenshaws (1991) teori om undertrykkelsesmekanismer, der overlapper og dermed skaber komplekse former for uretfærdighed og diskrimination for individer eller grupper, der rammes af mere end én form for diskrimination.

De studerendes høje krav til egen og andres sprogbrug afføder også krav til forskerens adfærd. At skulle forholde sig opmærksomt og respektfuldt til feltens konventioner er dog en grundpræmis for enhver etnograf, ikke kun i studier af politisk aktivisme (Nelson 2020). Under feltarbejdet var jeg særligt bevidst om at undgå, hvad de studerende beskrev som potentielt retraumatiserende spørgsmål, for eksempel når emnet faldt på studerendes oplevelser med diskrimination. Her søgte jeg at lade deltagerne lede samtalen og desuden tilegne mig de ord og handlingsmønstre, som jeg havde oplevet, at de studerende selv definerede som respektfulde og værdifulde. Der er også aktivistiske rum, jeg ikke har udført deltagerobservation i, fordi de eksplicit henvender sig til identitetsbaserede grupper, jeg ikke er en del af. I stedet har jeg inviteret deltagere fra disse grupper til at deltage i interviews for at inkludere deres perspektiver.

Den skarpe polarisering i debatten om ytringsfrihed i USA prægede også mit feltarbejde og mine metodiske valg. Adskillige gange oplevede jeg, at deltagere reagerede på mine ordvalg ved at bede mig uddybe eller ved at stille sig kritisk over for mine formuleringer. Begreber som „ytringsfrihed“ uden yderligere kvalificering affødte som regel skepsis, fordi de studerende forstod det som et begreb, der oftest anvendes af kritikere af bevægelser, der ønsker social retfærdighed. Dette krævede, at jeg var præcis og reflekterende ved brug af sådanne

politiserede begreber. Desuden krævede det, at jeg lyttede opmærksomt og var åben for kritik for at forstå det etiske kodeks, jeg beskriver her i artiklen – et kodeks, der fordrer en ydmyg og nysgerrig tilgang til sprogbrug.

Aktivistiske og etiske sprogforhandlinger: teoretisk afsæt

Interessen for sprogets politiske implikationer er ikke ny. Feministisk teori i 1970'erne og 80'erne adresserede også sproglig misogyni og androcentrisme (Bodine 1975; Cameron 1998; Lakoff 1973; McConnel-Ginet 1989), mens queerteori i 1990'erne anfægtede heteronormativitet og stigmatisering (Butler 1997; Doyle 1998; Livia & Hall 1997). På tværs af sprog- og socialvidenskabernes er der desuden tradition for at anse sprog som et magtfuldt, socialt forankret redskab til både reproduktion og forandring af verden (Austin 1962; Duranti 2011; Gal & Irvine 1995). Som jeg viser i analysen, er det også i høj grad sådan, aktivistiske studerende på UC Berkeley forstår deres sprogarbejde – som en aktiv stillingtagen til ulighed i samfundet og en mulighed for at skabe forandring.

For at forstå de studerendes sprogarbejde som en del af et større projekt for social retfærdighed trækker jeg på en række antropologer, der har studeret sociale bevægelser (Hage 2012; Krøijer 2015; Mæckelbergh 2009; Nielsen 2023). Flere af disse forfattere er optaget af, hvordan middel og mål for sociale bevægelser er forbundet i et ønske om at opnå social forandring. Ghassan Hage argumenterer for eksempel for, at nyere politiske bevægelser ofte vægter midlet til at opnå et mål højere end tidligere tiders bevægelser (Hage 2012). Midlet kan derved forstås som noget, der er og bør være en del af den forandring, der ønskes. Denne sammenkædning af det, der kæmpes for, med måden, hvorpå der kæmpes, bliver ofte betegnet som præfiguration (Krøijer 2015; Mæckelbergh 2009; Nielsen 2019; Yates 2015). Med andre ord kan selve *kampen* for forandring forstås som en forandring i sig selv, for eksempel som en konkret praktisering af en ønsket fremtid her og nu og som en praksis, der ønskes opskaleret i fremtiden. Som vi skal se senere, kan de studerendes kultivering af en særlig sprogbrug forstås som både et værktøj til at skabe forandring og som en forandring i sig selv, idet den for de studerende konkretiserer og udfordrer eksisterende strukturelle normer.

For at udfolde de studerendes reflektive tilgang til sprog inddrager jeg Michael Lambeks begreb om hverdagsetik (*ordinary ethics*) (Lambek 2010, 2015, 2021). Begrebet etik rummer her både den positive værdi, der tillægges specifikke ord eller handlinger, og de etiske kriterier, der bliver anvendt, bedømt og udøvet af mennesker (Lambek 2010:9). Det er ikke Lambeks ærinde at adskille, hvad der er etik fra andre kategorier eller domæner af menneskers liv, men sna-

rere at vende den antropologiske opmærksomhed mod lokale forståelser af etik og etiske kvaliteter for at forstå bestemte aspekter af det sociale liv. Lambeks etikbegreb er opstået som en del af den såkaldte etiske vending i antropologien, en betegnelse for den hurtigt voksende mængde af udgivelser, der adresserer moralske og etiske debatter ved at trække på både antropologiske og filosofiske traditioner (Fassin 2014). Nogle af disse studier lægger vægt på etikens hverdagsaspekt (Das 2012; Lambek 2010), for eksempel i form af en kultivering af lokalt forankrede følsomheder (*sensibilities*) i hverdagen (Das 2012:134). Ifølge Michael Lambek er etiske overvejelser om, hvad der er rigtigt og godt, et menneskeligt grundvilkår og indlejret i hverdagen gennem almindelige handlinger, sproglige vendinger og kategorier. For eksempel udtrykt i delte kriterier for, „hvornår vi siger hvad“ (Lambek 2010: 2). Heri ligger også en forståelse af sprogbrug og tale som handling i sig selv (op.cit.5). Hos Lambek er hverdagsetik ofte (men ikke altid) implicit i forforståelser og handlinger, hvorfor hverdagen er iboende etisk og etikken iboende hverdagslig. Når etiske kriterier bliver ekspliciteret, er det oftest ved brud på implicitte kriterier, eller når der opstår tvivl om, hvad det rigtige er at gøre. For de aktivistiske studerende på UC Berkeley er sprogarbejdet og udforskningen af „det rigtige sprog“, som jeg vil vise, både en implicit hverdagspraksis, der udøves konstant i daglig tale, og en ekspliciteret (men for de studerende, stadig hverdagslig) praksis, der debatteres og reflekteres over.

En balancegang mellem normative retningslinjer og nysgerrig åbenhed

„Folk tror, at ordvalg ikke er nogen *big deal*, men det spiller ind på [*has a ripple effect on*], hvordan vi anskuer vold ... hvordan vi kan få folk til at føle sig til mode, eller hvordan folk retfærdiggør den vold, de udøver mod andre grupper [*communities*] ...“ Pilar migrerede med sine forældre fra Guatamala til USA som barn. Hun er den første i sin familie til at gå på universitetet, og i dag studerer hun en kandidat i offentlig administration. Her forklarer Pilar, hvorfor sprogbrug betyder noget, og hvorfor hun i sin studentergruppe er ved at arrangere en *people-first language-workshop*. „De sexistiske vittigheder, folk laver, og som nogle tænker ikke er en *big deal* ... Det *er* det! Hvordan hænger det [*sexistiske jokes*] for eksempel sammen med seksuelle overgreb på kvinder?“ Pilar spørger her retorisk til sammenhængen mellem sproglig og fysisk vold, og med sit tonefald hentyder hun til, at misogyne vittigheder kan blive en måde at legitimere fysisk vold på eller ligefrem føre til det. Denne tankegang er også til stede i meget feministisk forskning, der argumenterer for, at vittigheder er med

til at opretholde undertrykkelse, når overgreb reduceres til noget, der kan grines af (Ahmed 2017; se også Nielsen og Hertz et al., begge i dette nummer). I tråd med flere poststrukturalistiske og feministiske forfattere anser de aktivistiske UC Berkeley-studerende sprogbrug som forankret i større sociale og politiske diskurser med konsekvenser for det levede liv.

I en forventningsafstemning i starten af et studenterdrevet kursus på UC Berkeley præsenterede de to facilitatorer, Dylan og Anna, der begge er bachelorstuderende, også vigtigheden af en kritisk tilgang til sprogbrug. Det gjorde de ved at gennemgå lister over ord, der bør undgås. Kurset fokuserede på race, klasse og køn og forløb over ti uger.

‘Sprog betyder noget,’ siger Dylan. ‘Måden, vi omtaler andre på, er meget, meget vigtig. Anna og jeg siger aldrig ‘indianer’, I bør sige ‘indfødte’ eller ‘oprindelige folk’. Men de her termer er enormt brede, så det er bedre at sige navnet på folket [*tribal names*]. Lad være med at sige ‘bøsse’, sig ‘LGBTQAI+-personer’ eller ‘queer’. Husk, at folk ikke er defineret af deres race, ik’? [*right?*]

Dylan slutter ofte sine sætninger med et retorisk „ik’?“, og det er svært for mig og de andre tilhørere ikke at nikke, når han taler. I rummet sidder ni bachelorstuderende, der ligesom jeg skiftevis nikker, tager et par noter og drikker lidt vand under deres covid-masker. Dylan identificerer sig selv som queer. Han er opvokset i det sydlige Californien som barn af to migranter fra Mexico, og han relaterer ofte emnerne fra kurset til sit eget levede liv. „Vær opmærksom på den skade, dine ord kan forvolde,“ tilføjer han. Anna, der er opvokset i Berkeley og identificerer sig som hvid, tager ordet: „Det her arbejde er hårdt [...] Hav diskussioner, der starter fra et kærligt sted [*rooted in love*].“ For studerende som Anna og Dylan er det netop opmærksomheden på indlejrede praksisser, for eksempel sprogbrug, der kan være med til at ændre strukturelle uligheder i samfundet.

De aktivistiske studerendes arbejde med sproget afspejler her et konkret ønske om at skabe en mere social retfærdig verden. På UC Berkeley og i andre af tidens sociale bevægelser er et fokus på midlet til at opnå mål fremherskende (Hage 2012; Maeckelbergh 2009). Ved konstant at beskæftige sig med og forbedre deres egen og hinandens sprogbrug oplever de studerende at gøre op med det eksisterende politiske og økonomiske system, der omgiver dem. Hverdags-sprogbrug og hverdagsetikken, der udøves gennem sprogbrugen, bliver altså sat i direkte forbindelse med undertrykkende strukturer. Sprogarbejdet kan således være en konkret præfigurativ handlemulighed ikke bare som værktøj til at ændre verden, men som en mulighed for at udøve fremtidige ønsker for en mere social retfærdig verden i nutiden.

Dylan og Anna er ikke alene om at insistere på sproglige retningslinjer som en del af at arbejde med social retfærdighed. Flere studentergrupper og administrative enheder på UC Berkeley har udgivet oversigter over betegnelser, der bør tilskyndes eller undgås for at bruge sproget respektfuldt og inkluderende. For eksempel har en UC Berkeley-affilieret organisation, der arbejder for trivsel hos tidligere fængslede studerende, udgivet en online sprogguide for at undgå dehumaniserende sprogbrug, fordi sprog „ikke bare er deskriptivt, men skabende [*creative*]“ (Mason et al. 2019). Ligesom flere andre sproglige retningslinjer på UC Berkeley er denne inspireret af *people-first language*. Desuden er det ikke unormalt, at møder i studentergrupper, undervisningsgange og debatarrangementer starter med forventningsafstemninger, der inkluderer overvejelser om sprogbrug. Eksempelvis blev et studenterdrevet offentligt arrangement på campus om stemmerettigheder i USA indledt med ordene: „Vær nysgerrig, åben og respektfuld ... tal ikke for andre. Brug *people-first language*, og sørg for at udfordre dine antagelser.“

Retningslinjernes udgangspunkt i *people-first language* kombineret med en opfordring til nysgerrighed, åbenhed og udfordring af antagelser er ikke meget forskelligt fra Annas og Dylans forventningsafstemning. De studerende og til tider også administrative afdelinger på Berkeley udøver således en konstant balancegang imellem to hensyn: på den ene side at opstille normative retningslinjer for at skabe et rum for en hensynsfuld og inkluderende (om end hård) læringsproces og på den anden side at appellere til en nysgerrig, åben og foranderlig praksis.

Inden for den etiske vending i antropologien er det netop en central diskussion, hvorvidt etisk adfærd handler om at leve op til universelle moralske imperativer eller snarere bør ses som en situeret forhandling og kultivering af dyder (Klenk 2019; Nielsen 2023:197). Lambek argumenterer for, at alle mennesker løbende fortolker og evaluerer deres egen praksis (Lambek 2021:4). Det etiske er således lokaliseret mellem eksplicite og implicite lokale overvejelser over praksis og omstændigheder (Lambek 2010:7). Ved kontinuerligt at overveje, hvilke værdier der bør opretholdes og efterstræbes, bliver det muligt enten at indordne sig efter disse kriterier eller udfordre dem og forfølge nye. Ifølge Lambek er etiske værdier derfor altid under udvikling og til forhandling i hverdagen. Desuden argumenterer Lambek for, at mennesker altid orienterer sig efter forskellige værdier, der ikke alle kan efterfølges samtidig eller med samme intensitet (Lambek 2021:2). Det kan således være muligt både at efterstræbe værdier som åbenhed og nysgerrighed og samtidig advokere for, at retningslinjer er nødvendige for at opnå disse værdier. Denne balancering kan forstås som et menneskeligt grundvilkår, hvori etiske og moralske beslutninger hele tiden

afvejes og balanceres ud fra *både* generelle retningslinjer og den konkrete situationerede kontekst. Den særlige åbenhed og plads til forandring, som de studerende ønsker, bliver på lignende vis formgivet af retningslinjerne, der dermed er med til at kultivere den ønskede nysgerrighed.

En ydmyg og reflektiv læringsproces

„Hvis du normalt er stille, så prøv at tage mere plads. Hvis du normalt er komfortabel med at tale, så prøv at give plads til andre.“ Versioner af denne sætning optrådte ofte i flere forventningsafstemninger i de forskellige studentergrupper. Til et offentligt arrangement med fokus på mangel på boliger med overkommelig husleje (*affordable housing*) i Berkeley blev disse ord også gentaget lige efter en opfordring til at bruge *people-first language*. Retningslinjerne byggede således både på antagelsen om, at deltagerne kender til *people-first language* og er i stand til at praktisere det, og på en opfordring om, at deltagerne selv skulle vurdere, hvorvidt de normalt er stille eller talende i offentlige forsamlinger. Begge opfordringer peger på, at individet selv skal tage ansvar både for at lære og praktisere *people-first language* samt vurdere sig selv i forhold til andre. Når deltagerne bedes om at tage plads og at give plads baseret på, hvad de normalt er komfortable med, er det en opfordring til at identificere og vurdere egne handlinger og at tage ansvar for disse. Individet stilles således til ansvar for at indgå i en større socialitet og tilegne sig de normer, der gør sig gældende der.

Dette ansvar kom særligt til udtryk i et ideal om en ydmyg, reflektiv og nysgerrig praksis, der blev efterspurgt i studentergrupperne. Ethan, en tidligere studenteraktivist på UC Berkeley, der identificerer sig som hvid og queer, fortalte mig om sine erfaringer med studenteraktivisme over en zoomforbindelse fra en nærliggende by, hvor han i dag arbejder for en NGO, der forsøger at hjælpe unge queerpersoner uden adgang til bolig. I løbet af sin tid på UC Berkeley faciliterede Ethan et studenterdrevet kursus i kritisk race teori, en juridisk funderet teori om strukturel racisme (Collins 2000; Matsuda 1993). På kurset, forklarede han, havde diskussioner om sprogbrug også fyldt meget, og for Ethan krævede denne opmærksomhed en særlig ydmyghed. En ydmyghed, der involverede en forpligtelse på kontinuerligt at arbejde med at forbedre sin egen og andres sprogbrug, idet sproget er relationelt og i konstant forandring:

Vi kan ikke skrive alle de ord ned, for noget, der er så kontekstafhængigt som det rigtige sprog at bruge [...] Vi kan ikke skrive det ind i en læseplan, for den dag, man skriver det ned, er den dag, det ændrer sig. Det udvikler sig så hurtigt og er altid under forandring. I stedet burde det handle om at være ydmyg.

I arbejdet med at vælge pensum, undervise og diskutere strukturel racisme med sine medstuderende på det studenterdrevne kursus erfarede Ethan, hvordan de løbende måtte ændre og revurdere sprogbrugen foranlediget af, hvad han beskriver som „lydhøre og lærerige samtaler“ blandt de studerende. For Ethan er ydmyghed forstået som en villighed til at lytte og forandre sit sprogbrug løbende dermed knyttet til den konstante forhandling, som „det rigtige sprog“ gennemgår. Den konkrete udfordring her bliver at nedskrive en læseplan, når sprog er kontekstafhængigt og konstant forældes. I tråd med dette og måske som svar på denne udfordring findes flere af UC Berkeleys læselister for både fakultets- og studenterdrevne fag kun i digital form med påskriften: „Dette er et levende dokument med forbehold for ændringer.“ Underviserne påkalder sig således retten til løbende at justere pensum, i takt med at politiske ideer og spørgsmål ændrer betydning eller trænger sig på, og ny forskning udarbejdes.

Ydmygheden blev også fremhævet som et ideal blandt andre aktivistiske studerende og ofte knyttet til en særlig form for læringsproces. Ligesom Ethan fortæller Juanita, en politisk aktiv kandidatstuderende i offentlig forvaltning med rødder i Japan og Mexico, om vigtigheden af en ydmyg læringsproces. I et interview på en af Californiens få regnfulde dage understregede hun vigtigheden af at lave fejl og være uperfekt. Vi var krøbet sammen under et halvtag på campus med sweatre og varm kaffe, mens Juanita med indignation i stemmen fortalte om sine erfaringer med, hvad hun kaldte „perfekthedskulturen“: en betegnelse for, hvad hun så som en kapitalistisk og patriarkalsk arbejdskultur uden plads til fejltrin. Juanita havde som en af de ældre kandidatstuderende været på arbejdsmarkedet, inden hun startede sine studier. På sin tidligere arbejdsplads havde hun ofte oplevet kollegaernes modvilje mod at ændre praksis eller modtage kritik. For Juanita hang det sammen med „perfekthedskulturen“, der skabte selvbevidste og påståelige individer. I modsætning til denne form for arbejdskultur fremhævede hun læringsprocesserne blandt de aktivistiske studerende som nogle, der uundgåeligt involverede fejltagelser og muligheden for at forbedre sig. „Ved du hvad, jeg er ikke nødt til at være perfekt. Ingen forventer det af mig. Når folk irettesætter mig [*call me out*], så forsøger de at skabe et bedre fællesskab [*community*] og også et bedre *mig*.“ Hun ærgrede sig over, at opfordringer til et mere inkluderende sprogbrug ofte blev forstået som personlige angreb, fordi det netop var udtryk for den perfekthedskultur, hun ønskede at undgå. Ligesom Ethan efterspurgte Juanita en mere lydhør dialog, hvor man kan acceptere fejltagelser og lære af dem. Det, Juanita og andre studerende kaldte „call outs“, kan dermed forstås som en irettesættelse, der har til formål at forbedre individer og fællesskaber ved at undvige ord eller handlinger, der forstås som skadelige. Kritik i form af „call outs“ betragtes således af mange af

de studerende som en læringsmulighed og et vigtigt led i dannelsen af politiske bevidste og ansvarlige mennesker.

I nogle studier har forskere analyseret sådanne former for kritisk og irettesættende sprogaktivisme som en regimenteringspraksis, forstået som en disciplinerende kontrolmekanisme. Henning Årman har for eksempel i et nyere studie på et svensk gymnasium vist, hvordan sprogaktivisme kan fungere som en udskamningspraksis, der regimenterer eleverne ved at udskamme dem, der ikke kan leve op til idealerne om et politisk korrekt sprog (Årman 2021). Dermed skaber sprogaktivismen nye normative diskurser og hierarkier. Et „call out“ kan i det lys forstås som en regimenterende praksis, der gennem irettesættelse skaber normative rammer for fællesskabet. Jeg skal ikke kunne udelukke, at nogle studerende på UC Berkeley kan have oplevelser af at føle sig udskammet, men det, der blev fremhævet blandt de aktivistiske studerende, jeg talte med, var snarere et ønske om at skabe plads til at lære af sine fejl. Flere påpegede således, at der generelt blandt de studerende var sket et skift fra en mere udskammende sprogpolitik til et fokus på at fremme en mere ydmyg og inkluderende praksis.

Bachelorstuderende i sociologi, Charlie, fortalte mig for eksempel, hvordan han på en rundvisning i et studenterkollektiv havde brugt udtrykket en tommelfingerregel, hvortil rundviseren hurtigt havde svaret „Brug ikke det udtryk her [i kollektivet], google det“ med henvisning til udtrykkets formodede oprindelse i en tidligere amerikansk lov om, hvor bred en genstand maksimalt måtte være, for at mænd lovligt måtte slå deres koner med den. Her gjorde rundviseren Charlie opmærksom på, at udtrykket bør undgås, men krævede samtidig, at det var Charlie *selv*, der undersøgte begrebet yderligere ved at google det. Charlie beskrev, hvordan han oplevede irettesættelsen som både nødvendig og betænksom, idet rundviseren sagde det med et smil og samtidig hjalp ham til ikke at lave samme fejl igen foran andre. Når Charlie lægger vægt på, at rundviseren udviste betænksomhed, og altså ikke på den udskamning, han også kunne have følt, vidner det om, at han gerne vil indgå i den læringsproces, det kræver at nærme sig „det rigtige sprog“. Desuden bliver konteksten for irettesættelsen vigtig. For Charlie blev den leveret med et smil og under en privat rundvisning, hvad nogle studerende refererer til som et „call in“ – en (semi)privat samtale med det formål at rette op på ord eller handlinger, der af andre kan opfattes som skadende. For de aktivistiske studerende på Berkeley var der ikke altid en klar adskillelse mellem „call out“ og „call in“. I stedet lagde de vægt på at give kritikken på en ordentlig måde, samt at det var nødvendigt at acceptere irettesættelser for at forbedre sig selv og fællesskabet, og at denne proces ikke altid var komfortabel, men nødvendig. At genkende et „call in“ eller „call out“ som en omsorgsfuld eller nødvendig, men ikke udskammende praksis er dermed

betinget af konteksten, samt at den ene part taler, og den anden lytter på særlige refleksive og ydmyge måder.

Juanitas og Charlies oplevelser af irttesættelser som nødvendige for at skabe bedre individer og fællesskaber blev også delt af andre aktivistiske studerende. For flere studerende hang det tæt sammen med villigheden til at indgå i en læringsproces. I det studenterdrevne kursus faciliteret af Anna og Dylan afsluttede Anna for eksempel forventningsafstemningen med at sige: „Vi skal ud i vores rummelighedszone [*stretch zone*], ikke i vores panikzone ... Det er ikke en konkurrence, vi er alle ved at lære. Hvor end du starter fra, så husk, at det er en læringsproces.“ Når Anna opfordrer til at opholde sig i en stretch zone, ikke en panikzone, refererer hun sandsynligvis (bevidst eller ubevidst) til en læringsmodel, der anvendes både i akademisk litteratur (Brown 2008) og i diverse selvhjælpsbøger og konsulentvirksomheder (Butler 2023; Ryan 2006; Samu-Wisser n.d.), omend der er usikkerhed om, hvem der først har udviklet modellen (Palethorpe & Wilson 2011). Modellen skitserer tre zoner, på dansk kaldet komfort-, lærings- og panikzone, og argumenterer for, at læringspotentialet bliver aktiveret uden for komfortzonen. Læring kræver, at man bliver udfordret, begejstret og til tider ukomfortabel, men ikke går i panik. Det engelske begreb stretch zone, der i den danske oversættelse kaldes læringszonen, antyder da også en rummelighed eller en elastisk udvidelse. Hermed kan det forstås som et ønske om at indgå i en læringsproces ved at turde at strække sig eller søge en tilstand af rummelighed og dermed skabe plads til individuel læring med forskellige udgangspunkter. Denne udstrækning er også en opfordring til at lære rummelighed over for andre – både i forhold til at modtage og give kritik, for eksempel „call outs“ og i forhold til at acceptere andres fejlbarlighed.

Det individuelle projekt, som dette ideal om en ydmyg, rummelig og konstant læringsproces indebærer, kan på nogle måder forstås som et selvteknologisk projekt med det formål at forbedre og optimere selvet (Foucault 1988). Saba Mahmood har for eksempel vist, at kultivering af dyder kan forstås som et hårdt disciplineringsarbejde af krop, følelser og fornuft, der over tid tilegnes gennem repetition (Mahmood 2001:214). Når de studerende insisterer på, at det rigtige sprog kan tilegnes gennem en kontinuerlig læringsproces, kan man på lignende vis sige, at de disciplinerer sig selv til at forblive i et åbent og foranderligt mulighedsrum. Men til forskel fra Mahmoods analyse af kultivering af dyder er det aktivistiske arbejde blandt de studerende ikke kun rettet mod selvet. Ydmygheden bliver for de studerende på én gang et udtryk for et individuelt ansvar for at lytte aktivt og respektfuldt, lære af egne fejl for at forbedre sig selv og at rumme *andres* fejl og uperfektheder. Andre forskere har også fremhævet ydmyghed som en særlig dyd, der symboliserer en læringsproces blandt

menstruationsaktivister (Bobel 2007) og LGBTQIA+-aktivister (Scheidler et al. 2023) og som en særlig intellektuel indstilling med fokus på egne fejlbarligheder, videnshuller og begrænsninger (Jarvie & Burke 2019; Lynch 2017). Ydmygheden, som de aktivistiske studerende efterstræber, kan således forstås som et disciplineringsarbejde på selvet, der skaber bestemte etiske subjekter, der i særdeleshed indebærer kultiveringen af en rummelig og foranderlig praksis rettet mod selvet og andre. Kultiveringen af denne ydmyge, foranderlige praksis skabes i fællesskab, som vi skal se i det følgende.

Et uopnåeligt mål, men en fælles retning

Under en gåtur i Berkeleys stejle gader fortæller Anna mig om de studerendes politiske aktivisme: „Der er så mange interne stridigheder. Folk debatterer om teori, de er sådan: ‘Nå, du tror på det her, og jeg tror på noget, der er en lille smule anderledes, så vi kan ikke arbejde sammen’.“ Hun ryster på hovedet og tilføjer med et overbærende grin: „Vi har jo alle de samme mål!“ Anna så deres fælles mål som et bredt ønske om at fremme social retfærdighed og argumenterede for, at dette burde trumfe, hvad hun forstod som små uenigheder imellem de aktivistiske studerende. Ethan gav udtryk for en lignende idé, da han forklarede mig, hvordan idealet om ydmyghed, som jeg udfoldede i forrige afsnit, netop kan kultiveres „... ud fra visheden om, at vi alle sammen har de samme mål“. Når Ethan og Anna knytter ydmyghed til en idé om et fælles mål og et „vi“, bliver det tydeligt, at det for dem og andre aktivistiske studerende netop er *oplevelsen* af et fælles mål, der muliggør en ydmyg tilgang for dem. Eller med andre ord: Det er muligt at kultivere en ydmyghed, fordi det gøres i en tro på, at alle har det samme mål. Her kan det tilføjes, at ligesom i andre studier af aktivisme og sociale bevægelser (Maeckelbergh 2009:7) er der ikke *ét* konkretiseret mål eller *én* klart defineret vision, der står tydeligt frem blandt de studerende. Snarere er målene ofte abstrakte ønsker for en mere socialt retfærdig verden. Men ligesom de faste retningslinjer for sprogbrug og anden adfærd rammesætter en åben lytning, muliggør *oplevelsen* af et fælles mål den sårbare indstilling til læring, som en ydmyg aktivistisk praksis fordrer.

Det er imidlertid vigtigt at nævne, at hverken Anna eller Ethan ser sig selv som del af en fast gruppering. For Anna, Ethan og deres medstuderende er den gruppe – eller måske nærmere den brede og diffuse bevægelse, de ser sig selv som en del af – meget løst defineret og i konstant tilblivelse. De er dog samtidig forbundet i en oplevelse af fælles mål og fælles værdier. Når Anna beskriver interne uenigheder om teoretisk ståsted, består disse i høj grad blot af forskellige vægtlægninger af argumenter i overlappende teorier om social (u)retfærdighed

og muligheden for at generere forandring, heriblandt kritisk raceteori, feministisk teori og post- og dekolonial teori. Mange af de studerende henviste således til centrale teoretikere inden for disse teorier, hvilket – til trods for de mindre forskelle – overordnet set skabte følelsen af et fælles mål blandt de aktivistiske studerende. Brugen af teoretiske henvisninger kan samtidig forstås som en aktiv positionering for de studerende, hvormed de signalerer et politisk og akademisk tilhørsforhold i et stadig mere værdipolitisk polariseret USA (Tebaldi 2023).

Når et fællesskab taler om eller forsøger at promovere en idé om, at „vi“ deler de samme værdier, implicerer det selvsagt, at der er andre, der ikke deler disse værdier (Lambek 2021:12). Hermed afgrænses fællesskabet udadtil, uanset hvor porøse grænserne måtte synes. For de aktivistiske studerende er det netop viljen til konstant at søge efter „det rigtige sprog“ og ønsket om at gå i dialog om at anerkende egne fejl og være villig til at ændre egen adfærd, der fremstår som centrale værdier, der afgør muligheden for at deltage i det løst definerede fællesskab. Samtidig indebærer denne deltagelse, at man deler præmissen om, at strukturelle uretfærdigheder findes, og at små og store hverdagspraksisser, herunder de sproglige, er direkte forbundet til opretholdelsen eller forandring af disse.

Det politiske sprogarbejde blev ofte omtalt med emotionelle ord som *kærlighed* og *omsorg*. Anna definerede for eksempel sin egen politiske praksis med henvisninger til kærlighed: „Jeg prøver at arbejde mig frem mod en slags kærlighedspolitik [*a politics of love*] og en politik, der centrerer sig om at se individer som hele personer, som har et lige så stort indre liv som mig selv.“ Denne kærlighedspolitik kan udover at se andre som *hele* individer beskrives som arbejdet med at fremme en inkluderende og omsorgsfuld tilgang til individer, der anerkender deres fejl. Andre fortalte, hvordan de oplevede en kærlig og omsorgsfuld omgangsform som en stigende prioritet både hos sig selv og andre. Ethan beskrev for eksempel et nyligt skift blandt de aktivistiske studerende fra en såkaldt afstraffende mentalitet (*punitive mentality*) til en mere rummelig indstilling, ikke ulig Annas „stretch zone“. Begrebet afstraffende mentalitet er direkte inspireret af abolitionismebevægelsen (Strong et al. 2023:55), en nutidig politisk bevægelse, der henter inspiration i 1700-tallets protester mod slaveri og søger at afmontere USA's nuværende politivæsen og straffesystem, idet de forstår det nuværende system som forment af strukturel racisme og vold (Kaba, Nopper & Murakawa 2021).

For Ethan handler skiftet mod en mere rummelig indstilling ikke kun om vigtigheden af at udvise omsorg for andre, men også om at fremme et inkluderende læringsmiljø og undgå at afvise nogen, som måske blot mangler kendskab til de senest anerkendte kategorier eller omgangsformer: „Det er svært for en enkelt

person at have fingeren på pulsen i forhold til ændringer af sprog, og hvordan forståelser forandrer sig. Og hvis du bliver afvist som ikke vidende nok, bliver du jo ikke opfordret til at lære mere.“ I stedet advokerer Ethan for, at det aktivistiske fællesskab skal samarbejde med hinanden om at rette op på situationer, hvor der begås fejl: „Vi skal prøve at rette op på situationen, men det er vigtigt, at man ved, at ‘det dér var forkert’, og at vi vil have vedkommende til at ændre adfærd. Og at vi sammen kan arbejde mod at beslutte, hvordan vi retter op på adfærden.“ Her trækker Ethan også direkte på abolitionistiske tænkeres syn på intention og irettesættelse, idet flere abolitionistisk inspirerede forfattere argumenterer for, at der skal lægges vægt på intentionen bag en handling, at der skal være plads til at forbedre sig selv ved at tage ansvar og søge nye indsigter og læring, og at en irettesættelse eller „call out“ derfor ikke er et endemål (Kaba, Nopper & Murakawa 2021; brown 2020). På denne måde placerer Ethan og andre aktivistiske studerende også den sprogpoltiske aktivisme på UC Berkeley i en bredere national debat, blandt andet præget af abolitionistisk tænkning.

Konklusion

Aktivistiske studerende på UC Berkeley er optaget af at tilegne sig „det rigtige sprog“ eller at tale på den mest hensynsfulde måde, fordi sproget for de studerende er med til at reproducere eller gøre op med eksisterende former for diskrimination. At arbejde med sproget bliver derfor en konkret måde at arbejde for social retfærdighed på. „Det rigtige sprog“ forbliver imidlertid uden for rækkevidde, idet sproget altid er under udvikling, og termer og kategorier jævnligt udskiftes med andre. De studerendes sprogarbejde bliver derfor centreret om villigheden til at indgå i en konstant læreproces, der fordrer ydmyghed og fejlbarlighed.

Sprogarbejdet er dog ikke blot et politisk værktøj, det er også et særligt etisk arbejde, der både kan forstås som et disciplinerende arbejde på selvet og et arbejde for rummelighed over for og accept af andres fejlbarligheder – så længe deres intentioner stemmer overens med det løst definerede fællesskabs egne idealer. Det er således ikke det vigtigste at have kendskab til den nyeste sproglige udvikling, men intentionen, ydmygheden og villigheden til at indgå i en særlig og til tider ukomfortabel sproglig læringsproces, som bliver afgørende for muligheden for at indgå i fællesskabet.

I en tid præget af en højrenational drejning i amerikansk (værdi)politik, eksemplificeret ved censurering af bøger, samt stor modstand imod antiracistiske initiativer bliver de studerendes sprogarbejde ofte anklaget for at indskrænke ytringsfriheden (desuagtet at dette også er en kritik, der kan rejses imod de til-

tag, der forsøger at forbyde kritisk raceteori i læseplaner eller diversitetstræning i statsstøttede institutioner). Men at forstå de studerendes engagement som en entydig indskrænkning af ytringsfriheden ignorerer sprogarbejdet som en retningsgivende, men foranderlig praksis, der sigter efter at kultivere en kritisk ydmyghed blandt de studerende. Dette bør minde os om, at ytringsfrihed i praksis altid er rammesat af lovgivninger og sociale konventioner, der sætter grænser for, hvad der i en given kontekst kan ytres (Howard 2019; se også Gunthel dette nummer). I en polariseret debat om, hvorvidt de studerendes praksis udvider eller indskrænker ytringsfriheden, kan man derfor nemt komme til at misforstå eller ignorere det forandringspotentiale, som de studerende ser i sprog, samt den foranderlige og ydmyge indstilling til læring, som de kræver af sig selv og hinanden. Som jeg har vist i artiklen, kan sprogforhandlinger blandt studerende på UC Berkeley forstås som et etisk arbejde på selvet såvel som en retningsgivende praksis, der kan forsøge at nærme sig, men aldrig nå, „det rigtige sprog“. I dette lys bliver de studerendes sprogarbejde ikke en fortælling om et ideal om forbud og kontrol, men om mennesker, der gennem en ydmyg, reflektiv tilgang til egen og andres sprogbrug gerne vil forbedre sig selv og hinanden for at være med til at skabe en mere social retfærdig verden.

Tak

Denne artikel er blevet til som en del af mit ph.d.-projekt, der er støttet af Danmarks Frie Forskningsfond Grant nummer 9037-00160B under projektet „Fighting for e/quality – Comparative Ethnographies of New Student Movements“. Jeg er de studerende på UC Berkeley meget taknemmelige for, at de har delt deres hverdag og deres tanker med mig, og for kommentarer fra to anonyme fagfællebedømmere samt fra Gritt B. Nielsen og Christoffer Bagger på tidligere versioner af denne artikel.

Noter

1. Alle citater i denne artikel har jeg oversat fra engelsk. Hvor jeg ikke mente, at oversættelsen var fyldestgørende, har jeg anført det engelske begreb i parentes.
2. Alle deltagere optræder under pseudonymer.
3. Inspireret af Kimberlé Crenshaw og Patricia Hill Collins staver jeg Sort med stort S, når jeg refererer til mennesker, der nedstammer fra slavegjorte afrikanere, for at fremhæve denne gruppes kulturelle og personlige identitet og arv (Crenshaw 1991; Collins 2000). Også denne retskrivning er under konstant forhandling i USA (Appiah 2020).
4. Også disse begreber varierer og er under konstant forhandling (se evt. Hickman & Serlin 2018)

5. Her bruger jeg „social retfærdighed“ som et analytisk paraplybegreb til at samle de forskellige politiske og idealistiske projekter, som de aktivistiske studerende var engageret i. Social retfærdighed kan bredt defineres som et ideal om retfærdig mulighed for social, politisk og økonomisk udfoldelse (Capeheart & Milovanovic 2007). Begrebet er dermed forbundet med anerkendelse af strukturel social ulighed og uretfærdighed med særligt fokus på marginaliserede individer, der er afskåret fra at opnå fuld deltagelse i samfundet (Capeheart & Milovanovic 2007; Torres-Harding et al. 2014).
6. Nogle af de studerende, men ikke alle, som jeg skriver om her, refererede også til sig selv som aktivister. I denne artikel er det dog mit valg at bruge det som et samlende begreb for at beskrive, at de studerende alle ønskede øget social retfærdighed og søgte det gennem deres hverdagslige sproglige handlinger.
7. Jeg forstår disse kategorier som sociale konstruktioner (ligesom de fleste af de studerende selv gjorde det), men ikke desto mindre som virkelighedsskabende konstruktioner med virkelige konsekvenser (Collins 2000).

Litteratur

Ahmed, Sara. 2017. *Living a Feminist Life*. Durham: Duke University Press.

Appiah, Kwame Anthony. u.å. “The Case for Capitalizing the ‘B’ in Black”. *The Atlantic* (blog). Tilgået 27.11.2023. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/06/time-to-capitalize-blackand-white/613159/>.

ASUC. 2023. “ASUC | Associated Students of the University of California”. 2023. <https://asuc.org/>.

Austin, John L. 1962. *How to Do Things with Words*. Oxford: Clarendon.

Ben-Porath, Sigal R. 2017. *Free Speech on Campus*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Bhattacharjee, Riya. 2017. “‘Snowflake Alert’: Ben Shapiro Responds to UC Berkeley’s Offer for Counseling to Students ‘Impacted’ by His Speech”. *NBC Bay Area* (blog). 8. september 2017. <https://www.nbcbayarea.com/news/local/uc-berkeley-offers-security-counseling-for-those-affected-by-ben-shapiro-speech/31428/>.

Bobel, Chris. 2007. “‘I’m Not an Activist, Though I’ve Done a Lot of It’: Doing Activism, Being Activist and the ‘Perfect Standard’ in a Contemporary Movement”. *Social Movement Studies* 6(2):147-59. <https://doi.org/10.1080/14742830701497277>.

Bodine, Ann. 1975. “Androcentrism in Prescriptive Grammar: Singular ‘They’, Sex-Indefinite ‘He’, and ‘He or She’”. *Language in Society* 4(2):129-46.

Boudreau, Cheryl, Scott A. MacKenzie & Daniel J. Simmons. 2022. “Police Violence and Public Opinion After George Floyd: How the Black Lives Matter Movement and Endorsements Affect Support for Reforms”. *Political Research Quarterly* 75(2):497-511. <https://doi.org/10.1177/10659129221081007>.

Bourdieu, Pierre. 1991. *Language and Symbolic Power*. Cambridge: Polity Press.

brown, adrienne maree. 2020. *We Will Not Cancel Us – And Other Dreams of Transformative Justice*. Chico: AK Press.

Brown, Mike. 2008. “Comfort Zone: Model or metaphor?” *Journal of outdoor and environmental education* 12(1):3-12. <https://doi.org/10.1007/BF03401019>.

- Butler, Judith. 1997. *Excitable Speech: A Politics of the Performative*. Routledge Classics. Milton: Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003146759>.
- Butler, Kristen. 2023. *The Comfort Zone: Create a Life You Really Love with Less Stress and More Flow*. Hay House, Inc.
- Cambell, Bradley & Jason Manning. 2018. *The Rise of Victimhood Culture. Microaggressions, Safe Spaces, and the New Culture Wars*. London: Palgrave Macmillan.
- Cameron, Deborah. 1998. *Feminist Critique of Language: A Reader. 2nd Edition*. New York: Routledge.
- Capeheart, Loretta & Dragan Milovanovic. 2007. *Social Justice: Theories, Issues, and Movements*. Critical Issues in Crime and Society. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Chemerinsky, Erwin & Howard Gillman. 2017. *Free Speech on Campus*. New Haven; Yale University Press. <https://doi.org/10.12987/9780300231861>.
- Cohen, Robert & Reginald Zelnik. 2002. *The Free Speech Movement: Reflections on Berkeley in the 1960s. The Free Speech Movement*. University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520928619>.
- Collins, Patricia Hill. 2000. *Black Feminist Thought: Knowledge, Consciousness, and the Politics of Empowerment*. 2nd edition. Perspectives on Gender. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203900055>.
- Conway, Danielle M. 2022. "The Assault on Critical Race Theory as Pretext for Populist Backlash on Higher Education". *Saint Louis University Law Journal* 66:707-20.
- Crenshaw, Kimberle. 1991. "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color". *Stanford Law Review* 43(6):1241-99. <https://doi.org/10.2307/1229039>.
- Das, Veena. 2012. "Ordinary Ethics". *IA Companion to Moral Anthropology*, 133-49. John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118290620.ch8>.
- Doyle, Margaret. 1998. "A-Z of Non-Sexist Language: Introduction". I *Feminist Critique of Language: A Reader. 2nd Edition*, redigeret af Deborah Cameron, 149-54. New York: Routledge.
- Duranti, Alessandro. 2011. "Linguistic Anthropology: The Study of Language as a Non-Neutral Medium". I *The Cambridge Handbook of Sociolinguistics*, 28-46. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511997068.006>.
- Fassin, Didier. 2014. "The ethical turn in anthropology: Promises and uncertainties". *HAU: Journal of Ethnographic Theory* 4(1):429-35. <https://doi.org/10.14318/hau4.1.025>.
- Foucault, Michel. 1981. "The Order of Discourse". I *Untying The Text: A Post-Structuralist Reader*, redigeret af Robert Young, 48-79. Boston and London: Routledge & Keagan Paul Ltd.
- . 1988. "Technologies of the Self". I *Technologies of the Self: A Seminar with Michel Foucault*, redigeret af Luther H. Martin, 16-50. Amherst, MA: Univ. of Massachusetts Press.
- Freeman, Jo. 2003. *At Berkeley in the Sixties: The Making of an Activist*. Bloomington, IN: Indiana University Press.
- Fricker, Miranda. 2007. *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*. Oxford: University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198237907.001.0001>.

Friedman, Jonathan, James Tager, Cheryl Leanza & Andy Gottlieb. 2021. "Educational Gag Orders: Legislative Restrictions on the Freedom to Read, Learn, and Teach". <https://pen.org/report/educational-gag-orders/>.

Gal, Susan & Judith T. Irvine. 1995. "The Boundaries of Languages and Disciplines: How Ideologies Construct Difference". *Social Research* 62(4):967-1001.

Gillespie, Nick. 2015. "This Counts as a Microaggression: 'America Is the Land of Opportunity'". *Reason.Com* (blog). 15. juni 2015. <https://reason.com/2015/06/15/this-counts-as-a-microaggression-america/>.

Graeber, David. 2002. "The New Anarchists". *New Left Review* 13:61-73.

Hage, Ghassan. 2012. "Critical anthropological thought and the radical political imaginary today". *Critique of Anthropology* 32(3):285-308. <https://doi.org/10.1177/0308275X12449105>.

Hedtke, John. 2015. "California professors instructed not to say 'America is the land of opportunity'". *The College Fix*. 10. juni 2015. <https://www.thecollegefix.com/california-professors-instructed-not-to-say-america-is-the-land-of-opportunity/>.

Hickman, Louise & David Serlin. 2018. "Towards a Crip Methodology for Critical Disability Studies." I *Looking towards the Future. Vol. 2 of Interdisciplinary Approaches to Disability Studies*, redigeret af Katie Ellis, Rosemarie Garland-Thomsen, Mike Kent & Rachel Robertson, 131-41. New York: Routledge.

Howard, Jeffrey W. 2019. "Free Speech and Hate Speech". *Annual Review of Political Science* 22(1):93-109. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051517-012343>.

Hymes, Dell. 1968. "The Ethnography of Speaking". I *Readings in the Sociology of Language*, redigeret af Joshua A. Fishman, 99-138. Berlin: De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9783110805376>.

Jarvie, Scott & Kevin J. Burke. 2019. "Intellectual humility and the difficult knowledge of theology". *Journal of Curriculum and Pedagogy* 16(3):224-41. <https://doi.org/10.1080/15505170.2018.1550452>.

Kaba, Mariame, Tamara K Nopper & Naomi Murakawa. 2021. *We Do This 'til We Free Us: Abolitionist Organizing and Transforming Justice*. Abolitionist Papers Series. Chicago, Illinois: Haymarket Books.

Klenk, Michael. 2019. "Moral Philosophy and the 'Ethical Turn' in Anthropology". *Zeitschrift Für Ethik Und Moralphilosophie* 2(2):331-53. <https://doi.org/10.1007/s42048-019-00040-9>.

Krøijer, Stine. 2015. "Figurations of the Future: On the Form and Temporality of Protests among Left Radical Activists in Europe". I *In the Event: toward an Anthropology of Generic Moments*, redigeret af Lotte Meinert & Bruce Kapferer. New York & Oxford: Berghahn Books.

Lakoff, Robin. 1973. "Language and Woman's Place". *Language in Society* 2(1):45-80. <http://www.jstor.org/stable/4166707>.

Lambek, Michael. 2010. *Ordinary Ethics: Anthropology, Language, and Action*. New York: Fordham University Press.

———. 2015. "Living as if it mattered". I *Four Lectures on Ethics: Anthropological Perspectives*, 5-52. Chicago: Hawoo Publishing Company.

- . 2021. *Concepts and Persons*. The Tanner Lectures on Human Values. Toronto: University of Toronto Press.
- Livia, Anna & Kira Hall. 1997. *Queerly Phrased: Language, Gender, and Sexuality*. Oxford Studies in Sociolinguistics. New York: Oxford University Press.
- Lukianoff, Greg & Jonathan Haidt. 2018. *The Coddling of the American Mind: How Good Intentions and Bad Ideas Are Setting Up a Generation for Failure*. New York City: Penguin Books.
- Lynch, Michael Patrick. 2017. "Teaching Humility in an Age of Arrogance". *The Chronicle of Higher Education*, 2017. <https://www.chronicle.com/article/teaching-humility-in-an-age-of-arrogance/>.
- Maeckelbergh, Marianne. 2009. *The Will of the Many: How the Alterglobalisation Movement Is Changing the Face of Democracy*. Anthropology, Culture and Society. London: Pluto Press.
- Mahmood, Saba. 2001. "Feminist Theory, Embodiment, and the Docile Agent: Some Reflections on the Egyptian Islamic Revival". *Cultural Anthropology* 16(2):202-36. <https://www.jstor.org/stable/656537>.
- Mason, Joshua, Steven Czifra, Christina Ricks, Michael Cerda-Jara & Azadeh Zohrabi. 2019. "Language Guide for Communicating About Those Involved In The Carceral System. Underground Scholars Initiative". Google Docs. 2019. https://docs.google.com/document/d/10_XWnlhfftDma3GoWmn5A_ie0bU0TYnkjRVu9_FT6eE/edit?usp=sharing&usp=embed_facebook.
- Matsuda, Mari. 1993. *Words That Wound: Critical Race Theory, Assaultive Speech, and the First Amendment*. New Perspectives on Law, Culture, and Society. Boulder: Westview Press.
- McConnel-Ginet, Sally. 1989. "The sexual (re)production of meaning: A discourse-based theory." *I Language, gender and professional writing: Theoretical approaches and guidelines for nonsexist usage.*, redigeret af F.W. Frank og P.A. Treichler, 35-50. New York: MLA Publications.
- McQuade, Kate. 2019. "What I've Learned From Teaching 'Generation Z' About Trauma". *Time*. 22. august 2019. <https://time.com/5659268/trigger-warnings-snowflake-generation/>.
- Morgan, Hani. 2022. "Resisting the Movement to Ban Critical Race Theory from Schools". *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas* 95(1):35-41. <https://doi.org/10.1080/00098655.2021.2025023>.
- Nelson, Katie. 2020. "Doing Fieldwork: Methods in Cultural Anthropology". I *Perspectives: An Open Introduction in Cultural Anthropology*, redigeret af Nina Brown, Thomas McIlwraith & Laura Tubelle de González. Arlington: The American Anthropological Association.
- Nielsen, Gritt B. 2019. "Radically Democratising Education? New Student Movements, Equality and Engagement in Common, yet Plural, Worlds". *Research in Education (Manchester)* 103(1):85-100. <https://doi.org/10.1177/0034523719842605>.
- . 2023. "The Ethics of Radical Student Activism: Social Justice, Democracy and Engagement Across Differences". I *The Power of Morality in Movements: Civic Engagement in Climate Justice, Human Rights, and Democracy*, redigeret af Anders Sevelsted & Jonas Toubøl, 193-211. Nonprofit and Civil Society Studies. Cham: Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-98798-5>.
- Palethorpe, Rob & John P. Wilson. 2011. "Learning in the panic zone: strategies for managing learner anxiety". *Journal of European Industrial Training* 35(5):420-38. <https://doi.org/10.1108/03090591111138008>.

Rosenfeld, Seth. 2013. *Subversives*. New York: Picador.

Ryan, M.J. 2006. *This Year I Will...: How to Finally Change a Habit, Keep a Resolution, or Make a Dream Come True*. New York: Harmony/Rodale.

Samu-Wisser, Diana. u.å. “Challenging and Caring for Learners in DEI Classrooms”. Tilgæet 16. 1.2024. <https://hr.mcleanco.com/research/challenging-and-caring-for-learners-in-dei-classrooms>.

Scheidler, Travis R., Katherine R. Haus, Tanner A. Mobley & Kristen P. Mark. 2023. “LGBTQ+ Grassroots Activism: An Opportunity for Resilience”. *Journal of Homosexuality* 70(9):1675-1700. <https://doi.org/10.1080/00918369.2022.2040928>.

Soave, Robby. 2015. “The University of California’s Insane Speech Police”. *The Daily Beast*, 22. juni 2015, par. politics. <https://www.thedailybeast.com/articles/2015/06/22/the-university-of-california-s-insane-speech-police>.

Strong, Krystal, Sharon Walker, Derron Wallace, Arathi Sriprakash, Leon Tikly & Crain Soudien. 2023. “Learning from the Movement for Black Lives: Horizons of Racial Justice for Comparative and International Education”. *Comparative Education Review* 67(S1):S1-24. <https://doi.org/10.1086/722487>.

Tebaldi, Catherine. 2023. “Tradwives and Truth Warriors: Gender and Nationalism in US White Nationalist Women’s Blogs”. *Gender and Language*. 17(1):14-38. <https://doi.org/10.1558/genl.18551>.

Thorup, Mikkel. 2022. *Kampen om identitetspolitik: en samtidsidéhistorie*. 1. udgave. Aarhus: Klim.

Torres-Harding, Susan R., Cheronda Steele, Erica Schulz, Farah Taha & Chantal Pico. 2014. “Student Perceptions of Social Justice and Social Justice Activities”. *Education, Citizenship and Social Justice* 9(1):55-66. <https://doi.org/10.1177/1746197914520655>.

Wehmeyer, Michael, Hank Bersani & Ray Gagne. 2000. “Riding the Third Wave: Self-Determination and Self-Advocacy in the 21st Century”. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 15(2):106-15. <https://doi.org/10.1177/108835760001500206>.

Yates, Luke. 2015. “Rethinking Prefiguration: Alternatives, Micropolitics and Goals in Social Movements”. *Social Movement Studies* 14(1):1-21. <https://doi.org/10.1080/14742837.2013.870883>.

Årman, Henning. 2021. “Political corrections. Language activism and regimentation among high school youth”. Doctoral dissertation, Stockholm University.